

8. Турак О. Д. Продуктивність квасолі залежно від дії агротехнічних заходів вирощування в умовах передкарпаття. Вісник ХНАУ. 2013. № 2. С. 153–156.

ВИРОЩУВАННЯ РОЗЛУСНОЇ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ

М. О. Макарчук

*Уманський національний університет садівництва
e-mail: marishka2708@ukr.net*

Кукурудза одна з найдавніших харчових культур, яка вирощувалася індіанцями в Америці, ще далеко до подорожі Колумба. Вона має різне харчове значення. Особливої актуальності набувають підвиди розлусної і цукрової кукурудзи, як продукти швидкого приготування ранкових сніданків.

Розлусна кукурудза займає проміжне місце між кондитерським і борошняним напрямом використання. За рахунок рогоподібного ендосперму, який збільшується в об'ємі при нагрівання, кукурудза використовується для виготовлення «попкорну» або ж «повітряної кукурудзи» [1].

Попит на продукцію в Україні збільшується. Та нажаль основні поставки насінневого матеріалу розлусної кукурудзи «Butterfly» та «Mushroom» [1] здійснюються із-за кордону, із відповідно високою вартістю. Тоді як, насінневий матеріал українського походження у більшості своїй несертифікований, але має нижчу вартість.

Тривалий період, приблизно з 2001 року у переліку «Державний реєстр сортів рослин» підвиди кукурудзи не мали своєї ніші і заносилися до загального переліку «Кукурудза». Так було занесено гібрид Мамалижний та Кремінь.

Вже 2013 року у Державному реєстрі сортів рослин придатних до поширення в Україні було зареєстровано три зразки кукурудзи розлусної, у 2016 [2] та 2017 роках – шість, тоді як у 2019 році вже п'ять [3]. Упродовж усіх вказаних років стабільно у переліку свої позиції тримає зразок Гостинець, який пройшов реєстрацію ще у 2008 році.

Важливим чинником для виготовлення продукту «швидкого перекусу» («попкорн», кукурудзяні крупа та пластівці, печиво та хрусткі палички) за даними Соколовською І. М. та Дем'янова Г. В. є вміст рогового ендосперму. Він повинен становити 70 %, а то навіть і більше у поєднанні із високим вмістом білка та жиру [4].

Дослідженнями Губар О. В. та Заверталюк О. В. встановлено, що сівбу кукурудзи слід здійснювати за умови прогріву ґрунту на глибині 10 см від 12 до 14 °С. Так як сівба у більш ранній термін призводить до втрат врожаю до 0,5 т/га [5].

гібрид Гостинець у 2016 році забезпечив 3,4 т/га. Та необхідно врахувати що і густина сівби у даної групи коливається від 40 до 50 тис. рослин/га.

Основною задачею наших досліджень є визначення гібридів кукурудзи різного географічного походження: за врожайністю; за типом зернівки; за коефіцієнтом збільшення зерен; за кількістю розлуснутих зерен; за формою розлущування (метелик, проміжний та кулястий) [6]; за їх вирівняністю; за вмістом каротиноїдів за умови наявності у генотипі маркерів забарвлення зернівки.

Саме для вирішення поставлених задач на дослідній ділянці Уманського національного університету садівництва в умовах Правобережного Лісостепу було закладено дослід із вирощування зразків кукурудзи розлусної із рисовим і перловим типом зерна.

У погодних умовах 2019 року середня висота рослин із перловим типом зерна становила від 125 до 147 см, а висота прикріплення качана від 40 до 56 см. Досліджувані форми із рисовим типом – забезпечили висоту рослин до 210 см та висоту прикріплення качана до 77 см. Збиральна вологість зерна зразків із рисовим типом становила від 13 до 17 %, тоді як перловим – від 22 до 25 %.

Отже, встановлення закономірності формування і наливу зерна, рівня врожайності та швидкості втрати вологи зерном у поєднанні із смаковими показниками є актуальним в умовах розвитку стрімкого плину часу і необхідності їжі швидкого приготування.

Література

1. Миколенко СЮ, Куянов ЮЮ, Беліков ЄІ, Тимчак ДО та ін. Перспективи використання вітчизняних сортів розлусної кукурудзи для отримання "зірваних" зерен шляхом нвч-випромінювання...Інститут продовольчих ресурсів НААН – 2017. С. 87–89.
2. Беліков Є. С., Купріченкова Т. Г. Перспективні гібриди розлусної кукурудзи. Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони НААН України. 2016. Вип. 11. С. 103–107.
3. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2019 рік. URL: <https://agro.me.gov.ua/storage/app/uploads/public/5df/a37/bb5/5dfa37bb5bd64781975133.pdf>.
4. Соколовська І. М., Демянова Г. В. Урожайність та якість основної та додаткової продукції харчових цілей підвидів кукурудзи. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2011. № 1. С. 59–62.
5. Губар О. В., Заверталюк О. В. Продуктивність кукурудзи розлусної залежно від строку сівби, заходів контролювання бур'янів і щільності посіву. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2012. Вип. 1. С. 137–143.
6. Методика проведення експертизи сортів рослин кукурудзи групи зернових на відмінність, однорідність і стабільність URL: <https://sops.gov.ua/uploads/page/5a5f1c8618dbe.pdf>.